

mos fogalom kimaradt. Így tehát munkánkat, a későbbi kiadások viszonylatában, mindenképpen fejleszteni és tökéletesíteni szeretnénk...”

Fodor Lászlónak további jó munkát kívánunk, s biztosak vagyunk benne, hogy szakszótára több kiadásban is meg fog jelenni magyar-román résszel bővítve, mely jelentős segítséget nyújt a magyarországi olvasóknak is.

A könyv beszerzését feltétlenül javasoljuk a hazai román nemzetiségű iskolák tanári könyvtárai számára.

Editura Educatio Kiadó, Cluj-Napoca-Kolozsvár 1999, 100 p. ISBN 973 98879 02

DR. NAGY ANDOR JÓZSEF

főiskolai tanár

Eszterházy Károly Főiskola

Eger

Iskolaelméletek és iskolai élet

Az OKKER Kiadó gondozásában nemrég megjelent újabb Zrinszky-kötet mottóját Apáczai Csere János adja, aki szerint „az iskolára olyan nagy szükség van, és olyan sokféle a haszon, mely az iskolából származik, hogy vannak, sőt érzéketlennek kell lennie annak, aki ezt magától föl nem fogja, be nem látja.” Való igaz! Ahol felfogják és belátják az iskolák szükséges voltát, ott virágzik a kultúra, de még a gazdaság is.

A 2000. év, a millennium éve pedagógus napja közeledtén születtek ezek a sorok dr. Zrinszky László professzor, a neveléstudomány doktora könyvének megismerése közben. Néhány éve az 1000 éves magyar iskolára emlékeztünk. A szerény ünneplést követően jöttek a szürke hétköznapiak, halmozódtak a megoldásokat sürgető pedagógiai gondok.

A csökkenő hazai gyermeklétszám, az iskolák megszűnése, összevonása, a tanítási tartalom átalakítása, az egyre súlyosabb családi és társadalmi nevelési problémák... hazánk jelenét és jövőjét egyaránt befolyásolják.

Apáczai Csere János egyik székfoglalója az iskolák fölöttébb szükséges voltáról szól, dr. Zrinszky László az iskolák nélkülözhetetlen voltáról ír. Apáczai klasszikussá vált gondolatait hány meg hány ország ismerte fel, ahol azóta jólét van, közbiztonság, pozitív jövőkép.

Zrinszky László professzor könyve „nem iskolatörténet, s nem is az iskoláról való gondolkodás, illetőleg az iskolakutatások kronológiailag vagy irányzatok szerint rendezett huszadik századi története. Azokat a nézeteket igyekszik áttekinteni, melyek a legnagyobb érdemleges hatást tették az iskoláról való mai – sokféle szabadt, de bizonyos tendenciákat határozottan kirajzoló – felfogásunkra.”

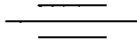
Vajon milyen jelentősebb kérdésekre keresnek válaszokat az iskolaelméletek?

A sok-sok közül egyet emelnék ki.

„Kaszárnyaiskolát” vagy „tanulóközpontú” iskolát? Szigorú szabályozottságú iskolát, vagy olyat, amelyben jól érzik magukat a tanulók és a tanárok? Ugyanis „a közfelfogás szerint a ridegen kemény iskolai nevelés aktuálisan nehezen viselhető el, távlatokban azonban hatékony. Kérdés, így van-e valóban. Talán az az igaz, hogy minden az ’oldás és kötés’ tartalmán és ritmusán múlik? Vagy az – akár tanórai, akár azon kívüli – élmények színességén, erején? A pedagógusok szakmai hozzáértésén? Vagy karizmáján? A vezetés minőségén? A ’légkör’ sajátosságain?” A kérdések valósággal tudóznak eléink, ha e kötetet olvassuk.

A tudós szerző nem tankönyvnek szánta formájában is igényes új kötetét. Több ez annál! Ha semmi mást nem emelünk ki a kérdéseken túl, mint azt a tényt, hogy a 14 oldalas válogatás a magyar nyelvű iskolaelméleteket feldolgozó művekből olyan forrásgyűjtemény, amely rendkívül jól hasznosítható a kutatóknak, oktatóknak, hallgatóknak, de tegyük hozzá mindazoknak, akiket érdekel az iskola.

Ha nem lenne pejoratív íze a kötelező olvasmánynak, javasolnám kötelezővé tételét valamilyeni pedagógusképző intézményben, a pedagógus-továbbképzések programjában, de javasolnám bemutatását a Magyar Televízió Iskolautcájában is.

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
főiskolai tanár, a neveléstudomány kandidátusa
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola
Debrecen

Egy pedagógiai alapmű

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar Neveléstudományi Tanszékének támogatásával jelent meg Veszprémi László Didaktika című könyve, amely áttekinthető alap a felsőoktatás és a pedagógus-továbbképzés számára.

A szerző kiváló összefoglalót és rendszert mutat be a didaktika témaköréből, s mindezt úgy készítette, hogy több évtizedig pedagógiai munkájában az elmélet és a gyakorlat egységére törekedett, jól ismerve az oktatási folyamat alapvető kérdéseit, de figyelte a pedagógusjelöltek észrevételeit és véleményét a pedagógus mesterség elsajátításáról, és ismerte a tanítók, tanárok igényeit a korszerűség megvalósításáról.

A kötet tizenegy fejezetre tagolódik, sajátos logikai rendben. Problématörténetként jeleníti meg a didaktika kialakulását és fejlődését, ebben is főbb csomópontonként érzékelteti Comenius, Herbart oktatásméleti rendszerét, majd a reformpedagógiai áramlatokat és napjaink didaktikai törekvéseit.

Értelmezi a tanulás fogalmát, tanulási típusokat, a tanulási hatékonyságot befolyásoló tényezőket, felfogásokat, módszereket, modelleket és elveket. Az oktatás tartalma fejezetben a tudás különböző szintű elemeit mutatja be, érzékelhetjük a tudomány fejlődésének ütemét, a tanítás-tanulás célrendszerét, összefüggéseket keres nevelésfilozófiai nézetek és az oktatási célok között, megismerkedhetünk az iskolai tudással, a jártasság értelmezésével és az oktatás taxonómiai szemléletével. Mindezzel logikai rendet alkotnak a fejezetekhez kapcsolódó feladatok, melyek a problémamegoldó gondolkodást segítik, az innovatív tanulást szolgálják.

Jelentős fejezetnek ítéljük a tanterv fogalma és kialakulása témakört, amely napjaink törekvéseit fogja át. Az oktatási folyamat többszemponútú megközelítése a tervszerű pedagógiai gyakorlat alappillére. Az oktatási folyamatok rendszerszemléletű elemzése világos logikával mutatja be az iskola sajátos, belső világának összefüggéseit a tágabb társadalmi, szülői kapcsolatokkal.

A hogyan kérdése a pedagógiában című fejezet a didaktika sok évszázados, két nagy kérdéskörének egyikét foglalja magában. Hogyan tanítsunk, milyen módon érzük el kitzűzött célunkat? Ahogy elkülönült, differenciálódott az oktatás, a tanítás-tanulás, egészében a módszer fogalma, részben önállósult, másrészt viszont kiegészült napjaink újabb és újabb szemléletének, eszközrendszerének bővülése révén. Ennek alapján a hogyan kérdéskörén belül a következő egységeket tekinti át a szerző: a módszer értelmezése, megválasztásának szempontjai, felosztása, felhasználásának